

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An patre professo debeatur statim filiis legitima. punct. 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

unicum sufficere, neque opus esse plures habere, vt deciditur in leg. non est sine liberis qui unum tantum habet, ff. de Verbor. significat. Item dispositio etiam pœnalis vtens verbo numeri pluralis habet locum in singulari, modo eadem subicit ratio, leg. 2. §. sed si unus ff. de vi bonor. raptor. per quem notat Barr. ibi: quod statutum puniens producentes falsos testes, includit tantum unum producentem, sic his verbis tradit Nan. tom. 2. de regularib. n. 47. consentit Man. Rodrig. r. 2. q. regul. q. 80. art. 2. Sanch. lib. 7. sum. c. 9. n. 12.

6. Nominè vero liberorum præcipuè in decreto favorabilis, quale hoc est non solum filij, sed & nepotes, alique descendentes intelliguntur, vt traditur leg. liberorum 220. ff. de verb. sign. et leg. regia 17. tit. 1. p. 6. & notatur Sanc. d. c. 9. n. 13. Sed qui filij veniant intelligendi, legitimi tantum, an etiã legitimari, an etiã naturales, & spurij, Respondeo legitimatos comprehendendos, quia iura legitimorum habent, sic Iason. in auth. si qua mulier, d. n. 45. quem refert, & sequitur Nau. d. com. 2. de regul. n. 47. Man. Rodrig. r. 2. q. regul. q. 80. art. 2. Sanch. d. c. 9. n. 17. Naturales vero, & spurij illis in quibus necessario succedunt deficientibus legitimis, vt in regno Castellæ succedunt matri, qui non sunt ex damnato concubitu, vel sacrilegio, leg. 7. et 8. lib. 5. recipiuntur, comprehenduntur, quia in eis procedit ratio decisionis vt patet hæredes necessarii. Sic expressè Nau. d. com. 2. de regularib. num. 47. Man. quæst. 80. art. 2. Sanch. capit. 9. numer. 15. et 16.

7. Quinta difficultas, qualiter hæc diuisio inter filios faciendâ sit? Pro cuius decisione suppono te nihil detrahere posse filiis de legitima ipsis debita, quia sic cauetur in suprad. auth. si qua mulier, ibi legitima nulli diminuta. Legitima autè filiorum, si ius commune spectemus, est tertia pars bonorum patris, si filij non excedunt numerum quaternarium, si vero excedant, est dimidia. At iure Hispano legitima filiorum sunt omnia bona patris præter quintum de legitima, ergo nihil potes monasterio applicare. His vero filiis concessis, poteris quæ superiunt monasterio cedere, vt constat ex suprad. auth. si qua mulier, ibi, & quod eis non dederit, monasterio competat. An vero ipsis filiis bona quæ superiunt ultra legitimam concedere possis? Respondet Iustin. posse, dñm d. monasterium loco filij in hac diuisione succedat, etq; competat æqua portio. Quare si filij sunt duo; portio libera diuidenda est in tres partes, quarum vna applicanda est monasterio, & reliquæ filiis, poteris autè si velis vni filiorum duplicè illam partem concedere, alteri nihil concedendo eum in hac concessione nihil detrahas monasterio ex portione ei debita. Neque enim ex his bonis debetur monasterio æqua portio, ac est eaque ob speciale amorem alicui filio tribuit, quod quid sentiat Mol. Hispan. primog. lib. 2. cap. 9. n. 59. Greg. Lop. leg. 17. tit. 1. p. 6. verbo connumerata. Sanch. lib. 7. cap. 9. n. 26. cum. Gloss. in auth. si qua mulier, verbo connumerata. quia in supradicta auth. solum cauetur, vt monasterio connumeretur inter filios, ex qua connumeratio solum inferitur, vt pars quæ facta æquali diuisione competere singulis filiis debebat, et competat monast. sic notatur Suar. r. 3. de rel. lib. 2. c. 16. n. 6.

8. Ex qua doctrina deciditur illa quæstio, an in Hispan. possis meliorare filium in tertia, & quinta bonorum parte? Et quid te posse in tertia parte mihi est certum, quia ex hac melioratione non lædis monasterium, cum nihil ex illis bonis præter quintum ei competere possit, sed omnia sunt legitima filiorum, & ita tradit Mol. lib. 2. de primog. c. 9. n. 57. Mol. Iesuita 1. 1. d. 141. verumtamen in regno Castellæ, et 1. 3. d. 60. n. 4. Sanch. aliis relictis lib. 7. sum. c. 9. num. 29. At in quinto ne quis aliquem meliorare, nisi eam partem retineas monasterio; quæ facta æquali diuisione illius quinti inter filios ei competere potest.

9. Sexta difficultas est, an si careas filiis, habeas tamen ascendentes legitimis, possis vti hac facultate diuidendi bona inter eos, sicut dicitur est de filiis? Certum apud omnes esse debet (tamen aliqui Doctores non infimè notæ contradicant) legitimam debitam ascendentes non posse minui ex descendentiu professione, sicuti ex ascendentiu professione non minuitur legitima descendentiu, quia æquè vtriq; que est debita, suntque inuicem hæredes necessarii leg. nam est parentibus, ff. de inoffic. test. sic Gloss. d. 2. ubi. si qua mulier verbo libero, Nau. com. 2. de regul. n. 46. Greg. Lopez, leg. 17. tit. 1. p. 6. Gutier. lib. 2. can. q. ex n. 95. et 96. & innumeris aliis relictis Sanch. lib. 7. c. 9. n. 19. At ex legitima non dimittitur plures censent posse filiam reliqua bona inter ascendentes diuidere monasterio inter ipsos connumerato, quia eadem videtur esse ratio; ac proinde eadem esse debet iuris dispositio; præcipuè cum hæc lex correctoria non sit prohibitiua testandi, sed sit quoddam priuilegium in iure inferunt quod latam admittit interpretationem. Sic Molin. lib. 2. de primogen. cap. 9. n. 64. Contrarium verus censet cum Sanc. lib. 7. sum. c. 9. n. 20. et Suar. r. 3. de relig. lib. 8. cap. 16. num. 7. quia priuilegium ita speciale, & paupertatem religiosam non parum diminuens non debet extendi ultra ipsius verba. At sub verbis dicit priuilegium solum descendentes comprehenduntur, ubi si liberos habens. Ergo ad ascendentes non debet

extendi. Adde habendi filios hæc licentia conceditur. Ergo illis carenti, quantumuis ascendentes habeat, tacite denegatur. Denique non est eadem ratio in parente comparatione filiorum, ac in filio comparatione parentum: nam esto inuicem sint hæredes necessarii, non tamen æquis portionibus neque eodem modo; filij enim semper ascendentiu præferuntur, illisque tantibus nihil ascendentes recipiunt.

P V N C T U M X I V.

An pater professio debeat statim filiis legitima.

S V M M A R I V M.

- 1. Debetur à puncto professionis, si pater professionem fecit in ordine incapaci succedendi.
- 2. Idem affirmat plures; et si professus fuerit in ordine incapaci succedendi.
- 3. Verus oppositum.
- 4. Fundamentum contrariis sit satis.
- 5. Idem quod dicitur de patre, dicendum est de filio professore non deberi patri legitimam ante mortem naturalem filij.

1. **N**ON est dubium deberi à puncto professionis legitimam filiis, si pater professus fuit in ordine incapaci succedendi; cum enim tunc illa bona non transeat in monasterium, neque retineantur à religioso, necesse est, vt deueniat ad filios, vt patet hæredes necessarii: Et ita tanquam indubitatum tradunt post alios antiquiores Gutier. lib. 2. canon. q. 6. n. 97. Sanch. lib. 7. sum. c. 10. n. 1. ubi hæc doctrinam optime extendit ad professos, & eodæmodum firmos Societ. Iesu quia ipsi, & religio ratione ipsorum incapaces sunt propriè retinendi. Quapropter quæstio, & sane difficilis procedit de patre ingrediente monast. capax successoris; an eo cãta debeat statim filiis legit.

2. Plures, grauisimique Doctores affirmant, tanquam probabilis, & equitati conformis. Mouentur primo ex eam sum. de Regular. ubi Pontifex concedit filio monasterium deferenti bona patris; & quæ ipsi ex successione proueniunt, postulare. Et expendendum est verbum proueniunt, quod est temporis presentis. Quod si dicas ibi patet esse mortuum, quæ de causa filium posse bona ex successione prouenientia postulare, veridicè abique fundamento locutus, cum ex tota illa decretali non constet patrem religiosum mortuum esse. Neque obstat quod viuens nulla sit successio, nullaq; hæreditas, & qui superstiti ff. de acq. hered. quia professus mortuus reputatur, alius professio in ordine incapaci succedendi, nulla esse professio, sed expectanda esset eius mors naturalis contra prædicta. Secundo probant, ex auth. si qua mulier, ubi pater professus permittitur diuidere bona inter filios, quod tunc non videbatur permittendum, si bona professi toto sua vita tempore monasterio competere; fieret enim grate monasterio præiudicium, cui auferuntur bona possessa. Tertiò ubi perlegendum est §. si quis autem, verbi gratia, si vero filius in Auth. de monachis, ubi, si autem nihil eis (scilicet filiis) donauerit, aut minus quarta, postquam abrenunciatis conuersatus fuerit inter monachos, nihilominus quarta debeatur filiis, aut suppletentur, si contingit eos aliquid accepisse, aut etiam quantum totum eis detur. In quibus verbis Iustin. indicat legitimam filii debere, eo ipso quo pater professionem fecit, ubi postquam abrenunciatis conuersatus fuerit inter monachos, nihilominus quarta debeatur filiis. Quarta si filius non debet statim legitimam patris, sed durante eius vita monasterium petere, & ipsam potest, obligantur filij alimenta à monasterio petere, quod certe & que monasterium obligatum esse ea præbere, quod certe & filiis durum est, & monasterio non parum onerosum; & quid sit sæpè ex suis bonis obligantur religiosi filii succurrere legitimam parentis non sufficiente; sicuti obligatur pater filiis alimenta præbere, cum legitima non sufficit. Quibus, quia professi nulla potest esse successio, cum nulla bona habeat, sed omnia illius bona in monasterium transferantur, ergo fructus eius mortem naturalem expectabunt. Succedat ergo à die professionis. Et ita sistent glossa, §. si quis autem, verbi gratia, illud verò, authent. de monachis. Nauar. com. 2. de Regular. n. 48. et 54. Couar. r. 2. n. 7. de testam. Menchaca de success. lib. 1. §. 10. n. 284. de success. progressu, lib. 1. §. 10. n. 41. Andreas Fachin. lib. 6. controu. c. 13. ver. ego priorem, h. 201. et 202. in primis. Lessius lib. 2. de iustit. c. 41. dub. 10. n. 87. Sanch. innumeris aliis referens, lib. 7. sum. c. 10. n. 3. Suar. r. 3. de rel. lib. 2. c. 16. n. 7. & est satis probabilis sententia.

3. Nihilominus contrariam sententiam (rigore iuris spectato) veriorum censet. Primo ex Text. in Auth. si quis monasterium, ubi pater professus permittitur bona omnia inter filios diuidere, ubi pater non diminuitur, quare diuisionem non cogit, pater statim facere; imò nec facere, cum ex nullo textu hæc obligatio colligatur; est enim quoddam priuilegium ipsi

DE
ASTR
PALA
TOM
II
IV

An Religiosus valide contrahat absque superioris facultate: obligenturque ipse, & cum eo contrahentes stare contractui.

S V M M A R I V M.

- 1 Ex facultate superioris contrahens naturaliter, & civiliter obligatur.
- 2 Absque facultate contrahentem affirmant quidem nec civiliter, nec naturaliter obligari. Alij censent solum naturaliter obligatum esse.
- 3 Quadam distinctione conciliantur sententia supradicta.
- 4 Solvantur fundamenta opposita.
- 5 Excipitur contractus stipulationis, qui validus est.
- 6 In contractibus temporalia respicientibus sentit Sanch. contrahentem cum religioso obligatum esse stare contractui, expectareque superioris consensum.
- 7 Verius est oppositum.

1. **C**ertum est ex facultate expressa, vel tacita superioris valide religiosum contrahere, obligatumque esse naturaliter, & civiliter stare contractui, quia in eo contractu vpotate legitima auctoritate initio concurrunt requisita ad naturalem, & civilem obligationem. Sic docuit Abbas, *c. ex rescripto, n. 1. de iureiur. Felin. ibi. n. 1. Tapia auct. ingressi verbo sua c. 18. n. 17. eod. de sacrosanct. Ecd. Quod adeo verum est, vt nec superior, qui facultatem concessit, nec illius successor possit dictum contractum irritare, & obligationem cassare: quia est ius hoc acquisitum, cuius vices prelatum non habet, & ita tradit Man. Rodriq. relatis Abbate, Balbo, Cardinali, & Decio, *t. 1. q. regul. q. 26. art. 1. Sanch. lib. 7. sum. c. 31. n. 41.**

2. Difficultas ergo est, qualiter obligetur religiosus ex contractu inito absque superioris expressa, vel tacita facultate. Prima sententia docet non civiliter, nec naturaliter, hoc est neque in foro externo, neque in conscientie foro obligari, quia eius voluntas dispositioni prelati subiicitur, *c. non dicatur, 12. q. 1. eaque de causa dici solet religiosum nec velle, nec nolle habere, c. 2. de Testam. in 6.* Deinde quia eius obligationi lex resistit, *d. c. non dicatur, 12. q. 1.* Ergo ex nullo eorum obligatio potest. Et ita sustinent Hostiens. in *sum. de fideiuss. §. pro que possit, ver. q. quis*, Panorm. & Fel. *c. ex rescripto de iureiurando, n. 1. Ial. leg. si id quod ff. de condit. indebit. n. 1. Ant. Cucus lib. 3. instit. maior. tit. 3. n. 37.* Zaballus in suis commanib. opinio. *q. 446.* & alij relati a Sanch. *lib. 7. c. 31. n. 36.* Secunda sententia, quam Sanch. *n. 37.* probabiliorum reputat, affirmat religiosum sic contrahentem absque licentia prelati naturaliter obligari, esto non civiliter. Mouetur ex eo, quod nullum discrimen inueniat inter vota, & promissiones homini factas, cum utraque obligatio consensum exigit, & vt irrevocabilis sit consensum superioris expostulet. Deinde quia si religiosus sic promittens, & contrahens non obligatur naturaliter, nec eius fideiusor obligaretur, eum receptissimum sic doctorum sententia principali non obligato saltem naturaliter fideiusorem non teneri, *l. 1. c. 2. ff. de fideiussorib. Idemque esse dicendum de pignore dato pro securitate obligationis.* Tandem quia nulla est lex, quae magis obligationi promittentis monachi resistat, quam obligationi seruari seruis contrahens sine debitori consensu obligatur naturaliter, *l. natural. c. leg. si id quod ff. de condit. indebiti.* Ergo & monachus contrahens absque prelati consensu obligatus erit: sic docuit Abbas *const. 4. vol. 1. Sylu. verbo religio, n. 8. q. 3. Azor. t. 1. instit. mor. lit. 2. q. 5. c. 11. Less. lib. 2. c. 2. dub. 1. n. 6. Rebullus de instit. 1. p. lib. 1. q. 8. sect. 1. n. 4. Sanch. alius relatis, lib. 7. sum. c. 31. n. 37.*

3. Ceterum in hac re distinguendum censeo de contractibus actiones personales religiosi respicientibus, vel de contractibus respicientibus res temporales, & materiam paupertatis. Si sermo sit de contractibus actiones personales respicientibus, tenenda est secunda sententia validos esse tales contractus, obligarique esse religiosum illas actiones personales promissas exhibere, dum superior non contradicit, quia comparatione harum actionum nulla est lex quae resistat, & argumentum ex voto desumptum in his actionibus, & obligationibus optime procedit. At si loquamur de contractibus materiam paupertatis respicientibus, censeo cum prima sententia religiosum nullam nec naturalem contrahere obligationem, si contractum celebret absque superioris expressa, vel tacita licentia, quia est obligatio iniuncta, & contra paupertatis votum: hoc enim obligat, vt absque superioris consensu nec dare, nec recipere religiosus possit, & consequenter nec possit se obligare ad sic dandum, vt recipiendum, vt optime dicitur in *c. non dicatur, 12. q. 1.* ibi certum est eos nihil habere, possidere, dare, vel recipere sine superioris licentia debere. Quapropter Nau. *d. com. 2. de Regularib. numer. 42.* concilians supradictas oppositas sententias prudenter dixit, religiosum naturaliter obligari ex contractu qui non sit contra regulam in genere, nec in specie, donec prela-

in fauorem filiorum concessum, quo vi potest, quando sibi placuerit, sed ad hanc diuisionem, seu bonorum translationem in filios, debet pater, vel eius nomine monasterium bona transferenda retinere, ergo filij in ipsis bonis a die professionis non succedunt. Secundo statutum a iure est legitimam non deberi filio viuente parte, sed post eius naturalem mortem *l. 1. §. si impubere, ff. de coll. bon. l. lex Cornelia ad fin. ff. vulg. c. pup. subst.* Sed ab hac generali regula recedendum non est absque manifesto textu, vel ratione, nullus autem adest textus; nec manifesta ratio probans a die professionis patris legitimam filijs deberi, vt ex solutione argumentorum oppositarum sententiae constabit, ergo, & c. Tertio firmatum a iure est monasterio capaxi successione omnia bona profecti acquiri a die professionis, de quibus antea non disposuerat professus, vt constat ex *§. si qua mulier. Auth. de sanctiss. Episc. c. illud quidem, Auth. de monachis, & Auth. si qua mulier, c. auct. ingresse. C. de sacros. Ecd. & habetur. c. quia ingredientibus 19. q. 3.* Sed ab hoc iure, & concessione legitima filiorum non inuenitur exceptio; imo potius sub illo generali iure satis indicatur comprehendi in dicta auth. *si qua mulier, relato in c. si qua mulier, vel vir, 19. q. 3. ibi.* sed si post ingressum moriatur, antequam inter eos diuidat filij legitimam, percipiant reliqua substantia monasterio competente. Indicatur ergo debere filios mortem patris expectare ad legitimam percipiendam. Et ita sustinent Glo. *la in d. auct. si qua mulier, verbo moriatur. Bart. ibi. n. 22. Fel. c. in presentia, de probat. n. 56. Abbas c. cum finis, n. c. de Regul. Greg. l. op. 17. verbo sus hijos; tit. 1. p. 6. Menchaca de success. creat. lib. 3. p. 21. n. 175. c. de controu. illustr. lib. 1. cap. 37. n. 10. Guier. lib. 2. canon. q. c. 1. Man. q. regul. t. 2. q. 80. art. 2. Matienzo lib. 5. recopil. tit. 4. leg. 3. gloss. 2. n. 3. & alij plures apud ipsos, praecipue apud Sanch. *d. c. 10. n. 2.* affirmantem esse hanc sententiam probabilissimam.*

4. Neque argumenta in contrarium vident. Ad primum, & praecipuum delumptum ex text. in *c. cum finis de regul. resp. deo* ex illo non colligi posse filium viuente parte suam legitimam petere, quia in dicto textu, id non dicitur. Nam esto in principio textus mentio facta fuerit de parte & filio simul religionem ingredientibus in fine textus, ubi filio conceditur legitimam petere, nulla patris viui mentio fit: imo tacite indicatur naturaliter patrem mortuum esse illis verbis. Et bona paterna, quae sibi ex successione proueniunt, postulare. Non enim filius ex successione petit legitimam, nisi mortuo patre, vt notat Gl. in *c. 18. q. 1. Quod apertius constat, si vera est lectio illius decretalis relata ab Ant. Aug. in collect. 2. decret. lib. 3. tit. 18. quam approbat Guri. *d. lib. 2. can. q. c. 1. n. 81.* addit enim aduerbium *recte* & bona, inquit, paterna quae ipsi recte ex successione proueniunt postulare, quasi diceret, poterit postulare bona paterna, quae ipsi recte, & secundum regulas iuris ex successione proueniunt. At recte, & secundum iuris regulas filio non proueniunt ex successione bona paterna nisi mortuo patre. Ergo tacite indicatur patrem mortuum esse, facileque tunc credi potest, esse lepra inf. eius monasterium fuerit ingressus, & filius absque vilo timore deserere monasterium voluerit, non enim viuente patre ita facile religionem relinquere, quam simul cum illo amplexus fuit. Adde esto concederemus patrem mortuum non esse, verba illius textus sic intelligenda sunt, vt filius possit petere legitimam, quae sibi prouenit ex successione eo tempore, quo ei successio defertur, cum vero vices viuentis successorem dari posse, vt contingit in professo o. diuis incapax succedendi, atque ad id viuente illo patre posse filium succedere, & bona paterna postulare. Respondet longè diuersam esse rationem in eo, qui monasterium incapax successione ingreditur, ac in eo qui ingreditur monasterium successione capax. Nam prius datur successio, ne bona maneant suspensa, & absque domino. Secus est ubi monasterium loco religiosi succedit. Ad secundum dico esse illa diuisione potius colligi monasterio bona competere, & non filijs, quibus facta diuisione conceduntur. Neque obstat in hac diuisione monasterium aliquo modo praedicti bonis acquisitis illud priuado, quia id fit ex indulgentia, & privilegio a iure concessio parenti in filiorum fauorem. Ad tertium dico deberi filijs legitimam non statim concedendam, sed post mortem. Neque aliud colligitur ex illo Auth. de Monachis. Ad quartum concedo posse filios alimenta a monasterio petere, ipsumque obligatum esse eis praebere, si aliunde non habent, ac cum habe obligatio non ex natura, sicut in patre, sed ex bonis patris receptis oritur. Vltra ea obligatio extendi non potest, vt bene dixit Abbas *c. in presentia, n. 77. de probat. in fin. Syluest. Verbo relig. 8. q. 3. Mol. t. 1. disp. 140. vers. eo ipso.* A d quinquum nego non dari successione professi, nam esto in sua persona bona non habeat, habet tamen in monasterio quod ipsum representat. Alias religiosus habente maioratum, fideique commissum, succederet substitutus a die professionis contra superioris dicta.*

5. Ex his inferitur idem esse a fortiori dicendum, si filius religionem ingreditur, non deberi parentibus legitimam, quovis que ipse obeat, sed interim monasterium illa frui posse, vt bene tradit Guier. *can. q. lib. 2. c. 1. n. 93.*

Fara. à Castro Sum. Mor. Pars 1. 11.